

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum quicumque peccat ex habitu ex certa malitia peccet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

aliquis dicitur ex malitia peccare in quantum ex mali electione peccat. siue etiam malitia dicatur aliqua peccata dicens culpa, ex qua oritur subsequens culpa, sicut cum aliquis impugnat fraternam gratiam ex inuidia: & tunc idem non est causa superioris, sed actus interior est causa actus exterioris, & unum peccatum est causa alterius, non tamen in infinitum: quia est deuenire ad aliquod primum peccatum, quod non caufatur ex aliquo priori peccato, ut * ex supradictis patet.

477. art. 4.

¶ Super Questionis septuagesime octauae, Articulus secundum.

ARTICVLVS II.

Utrum quicumque peccat ex habitu, peccet ex certa malitia.

In art. 2. eiusdem q. 78. aduer. e diligenter, quod quia peccatum ex certa malitia, & ex passione non specie, sed gradu perfectionis & imperfectio- nis differunt, prouenit quod in eadem specie, qui prius adulterium ex passione commisit, postmodum habitatus ex certa malitia adhaeretur: & quod prius a parte inferiori puniatur priuabitur postmodum transiens actuali iudicio, quod hic actus delectabilis nunc est malus postmodum a superiori inchoas ipse, scilicet electione non turbatus, sed conaturalitate pronus ad tale delectabile solo actuali iudicio uere comparationis huius boni delectabilis ad bonum rationis charitatis prius uerum fecit, unde tales habitati uerum aiunt, dicentes se cognoscere quod male faciunt, & quod uolunt nihilominus facere. scilicet n. actualiter hoc esse nunc malum, quod in ipsa passione positi, dicentes se scire, mentiuntur: quia uis etiam habitati, ut dictum est, laborat uel non uolunt ignorantia actualis rectoris iudicij practici comparationis prosequendae, uel fugiendae.

Infr. art. 3. & Ro. 1. le 2. 3.

6. 1. & 2. 1. 5.

Cap. 4. declinando ad fi. 10. 5.

Cap. 1. 10. 5.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur quod non omnes qui peccat ex habitu, peccet ex certa malitia. Peccatum enim quod est ex certa malitia, uidetur esse grauissimum: sed quandoque homo aliquod leue peccatum committit ex habitu, sicut cum dicit uerbum otiosum. non ergo omne peccatum quod est ex habitu, est ex certa malitia.

¶ 2. Præ. Actus ex habitu procedentes sunt similes actibus, ex quibus habitus generatur, ut dicitur in 2. * Ethic. sed actus præcedentes habitum uiciosum non sunt ex certa malitia. ergo et peccata quae sunt ex habitu, non sunt ex certa malitia.

¶ 3. Præ. In his quae aliquis ex certa malitia committit, gaudet postquam commisit, secundum illud Prouerb. 2. Qui lætantur cum male fecerint, & exultant in rebus pessimis. & hoc ideo, quia uincuntur; est delectabile cum consequitur id quod intendit, & qui operatur quod est ei quodammodo conaturaliter secundum habitum: sed illi qui peccat ex habitu, post peccatum commissum dolent, poenitudine enim replentur prauis, id est, habentes habitum uiciosum, ut dicitur in 9. * Ethic. ergo peccata quae sunt ex habitu, non sunt ex certa malitia.

SED CONTRA. Peccatum ex certa malitia dicitur esse, quod est ex electione mali: sed unicui-

que est eligibile id, ad quod inclinatur per proprium habitum, ut dicitur in 6. * Ethic. de habitu uirtuoso. ergo peccatum quod est ex habitu, est ex certa malitia.

RESPON. Dicendum, quod non est idem peccare habentem habitum, & peccare ex habitu. Vt enim habitu non est necessarium, sed subiacet uoluntati habentis. unde & habitus diffinitur esse, quo quis utitur cum uoluerit: & ideo sicut potest contingere, quod aliquis habens habitum uiciosum prorumpat in actum uirtutis, eo quod ratio non totaliter corrumpitur per malum habitum, sed aliquid eius integrum manet, ex quo prouenit quod peccator aliqua operatur de genere bonorum: ita etiam potest contingere, quod aliquis habens habitum uiciosum, interdum non ex ha-

bitu operetur, sed ex passione insurgente, uel etiam ex ignorantia. Sed quicumque utitur habitu uicioso, necesse est quod ex certa malitia peccet: quia unicuique habenti habitum, est per se diligibile id quod est ei conueniens secundum proprium habitum: quia sic fit ei quodammodo conaturaliter, secundum quod constituitur, & habitu uertitur in naturam. Hoc autem quod est ei cui conueniens secundum habitum uiciosum, est id quod excludit bonum spirituale: ex quo sequitur, quod homo eligat malum spirituale, ut adipiscatur bonum, quod est ei secundum habitum conueniens. & hoc est ex certa malitia peccare. Unde manifestum est, quod quicumque peccat ex habitu, peccet ex certa malitia.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod peccata uentura non excludit bonum spirituale, quod est gratia Dei uel charitas. unde non dicuntur mala simpliciter, sed secundum quod: & propter hoc nec habitus ipsorum possunt dici simpliciter mali, sed solum secundum quod.

AD SECUNDUM dicendum, quod actus qui procedunt ex habitibus, sunt similes secundum speciem actibus, ex quibus habitus generantur: differunt tamen ab eis sicut perfectum ab imperfecto, & talis est effectus peccati quod committitur ex certa malitia, ad peccatum quod committitur ex aliqua passione.

AD TERTIUM dicendum, quod ille qui peccat ex habitu, semper gaudet de hoc, quod ex habitu operatur, quam diu habitu utitur: sed quia peccatum non uti, sed per rationem, quae non est totaliter corrupta, aliquid aliud meditari, potest cogitare quod non utens habitu, doleat de hoc quod per habitum commisit, & seruuque tamen talis poenitentia de peccato, non quia eis peccatum secundum se displiceat, sed propter aliquod incommodum quod ex peccato incurritur.

ARTICVLVS III.

¶ Super Questionis septuagesime octauae, Articulus tertium.

Utrum ille, qui peccat ex certa malitia, peccet ex habitu.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur quod quicumque peccat ex certa malitia, peccet ex habitu. Dicitur enim * Philof. in 5. Ethic. quod non est cuiuslibet iniusta facere, qualiter iniustus facit, scilicet ex electione, sed solum habentis habitum: sed peccare ex certa malitia est peccare ex electione mali, ut dictum est. ergo peccare ex certa malitia, non est nisi habentis habitum.

¶ 2. Præ. * Origenes dicit in 1. Periarchon, quod non ad subito quis euacuatur, aut deficit, sed paulatim per partes defluere necesse est: sed maximus defluxus esse uidetur, ut aliquis ex certa malitia peccet. ergo non statim a principio, sed per multam consuetudinem, ex qua habitus generari potest, aliquis ad hoc deuenit, ut ex certa malitia peccet.

¶ 3. Præ. Quicumque aliquis ex certa malitia peccat, oportet quod ipsa uoluntas de se inclinatur ad malum quod eligi: sed ex natura potentiae non inclinatur homo ad ma-

In art. 1. eiusdem q. 78. aduer. e diligenter, quod quia peccatum ex certa malitia, & ex passione non specie, sed gradu perfectionis & imperfectio- nis differunt, prouenit quod in eadem specie, qui prius adulterium ex passione commisit, postmodum habitatus ex certa malitia adhaeretur: & quod prius a parte inferiori puniatur priuabitur postmodum transiens actuali iudicio, quod hic actus delectabilis nunc est malus postmodum a superiori inchoas ipse, scilicet electione non turbatus, sed conaturalitate pronus ad tale delectabile solo actuali iudicio uere comparationis huius boni delectabilis ad bonum rationis charitatis prius uerum fecit, unde tales habitati uerum aiunt, dicentes se cognoscere quod male faciunt, & quod uolunt nihilominus facere. scilicet n. actualiter hoc esse nunc malum, quod in ipsa passione positi, dicentes se scire, mentiuntur: quia uis etiam habitati, ut dictum est, laborat uel non uolunt ignorantia actualis rectoris iudicij practici comparationis prosequendae, uel fugiendae.